

İslam Devleti (İD) lideri Bagdadi'nin öldürülmesi önemli olmakla birlikte yersiz beklentilere yol açmış görünüyor. Bagdadi daha önce Irak'taki El Kaide'de idi, ardından kendi örgütünü kurdu ve halifeliğini ilan etti. Afganistan merkezli El Kaida'nın lideri olan Usame Bin Ladin de öldürülmüştü ama bu ölüm örgütü pek etkilemedi denilebilir. El Kaida eskisine göre zayıfladı ama bunda Afganistan'da da örgütlenen İD'nin önemli rolü bulunuyor. Bagdadi yaklaşık iki yıldır örgütte önemli bir işleve sahip değildi deniliyor ama örgüt bu arada Filipinler'den Libya'ya Doğu Afrika'ya kadar yayıldı. Afganistan'da ise El Kaida ile çatışıyor. İran bu savaşta İD'ye karşı El Kaida'yı destekliyor.

Neden dersenez; İD ile Al Kaida arasındaki önemli ayrılık noktalarından birisini Şiilere karşı alınacak tavır oluşturuyor. İD Şiileri katledilmeleri gereken düşman olarak görürken diğer örgüt buna karşı çıkıyor. İD'nin Şiileri böyle görmesi normal çünkü bu örgüt Irak'ta Sünni ayaklanması sonucu ortaya çıktı. Saddam yönetimi altında ülke nüfusunun çoğunluğunu oluşturan Şiilere karşı yıllarca ayrıcalıklı bir konuma sahip olan Sünniler, bu ülkede ABD işgalinin ardından bu konumlarını kaybettiler. ABD'nin Irak'a atadığı genel vali büyük hata yaparak Irak ordusunu ve Baas Partisi'ni lağvetti, on binlerce Sünni ortada kaldı, İD de bu insanların katılımından doğdu. İD'nin askeri gücünde savaş tecrübesi olan çok sayıda Irak ordusu subayının önemli rolü bulunuyor. Savaş tecrübesi yoksa modern silahlara sahip olmak fazla anlam taşımaz.

İki örgüt arasındaki ikinci önemli ayrılık konusu kadınların rolüyle ilgilidir. El Kaida'ya göre kadının yeri öncelikle evidir ve görevi de iyi çocuklar yetiştirmektir. İD ise kadınlara kamusal hayatta görev verir, ek olarak bir de kadın savaşçı taburu vardır. Bu örgüte yaklaşık 80 ülkeden gelip katılan binlerce insanın yaklaşık beşte biri kadındır. Arap ülkeleri üniversitelerindeki özellikle fıkıh konusunda öğretim görevlisi olanların önemli bölümü İD'yi destekler ve bunlar arasında kadınların sayısı az değildir.

Bu tip örgütler lider örgütleri değildir, lider ölünce yerine başkası geçer ve genellikle büyük sarsıntı da yaşanmaz.

El Kaida'nın zayıflamasında (Taliban ile karıştırmayın, ilişkileri bulunmakla birlikte ikisi ayrı yapılardır) İD'nin önemli rolünün bulunmasının önde gelen nedeni, İD'nin savaş alanında bulunmasıdır. Bu tür örgütler için savaş alanı eskiden Afganistan'dı, sonra Ortadoğu oldu. Ek

olarak El Kaida örgüt olarak kalırken, İD devlet olarak örgütlendi; bir dönem geniş bir bölgeyi yönetti.

Bagdadi'nin öldürülmesi bu örgütün çözülmesi ve hatta bitmesi anlamına gelmez. Devam eder ve hatta başka bir örgüt de ortaya çıkabilir.

Nijerya'da Boko Haram İD'ye katılmıştı. İD, Libya'da özellikle örgütlüdür ve Akdeniz üzerinden insan ticaretinden büyük para kazanmaktadır.

Bu tür örgütler hakkında hemen hiç bilginiz bulunmuyorsa, sosyalist solda görülenden daha hızlı bölünmelerini anlayamazsınız. Öyle ya, her iki örgüt de Selefi olduğuna göre neden ayrılıyorlar ve hatta birbirleriyle savaşıyorlar?

İslamda merkezi otorite yoktur. Merkez gibi görünende güç varsa herkes genellikle uyar, zayıfladı mı, ayrılık başlar. Tarihten önemli bir örnek Osmanlı sultanlarındaki halifeliktir. Yıllarca otoriteleri iyiydi ama Birinci Dünya Savaşı sırasında halifenin İngiltere'ye karşı cihat ilan etmesi işe yaramadı. İmparatorluğun üç büyük Müslüman halkından (Türkler, Kürtler, Araplar) sonuncusu İngiltere ile anlaşıp Osmanlı ile savaşacaktı.

Biraz tökezlemeye görün, dün en yakınınızda olanlar ayrı parti kurmaya kalkar.

Bilmem anlatabildim mi?